

PRIJATÉ TEXTY

P10_TA(2024)0013

Situácia vo Venezuele

Uznesenie Európskeho parlamentu z 19. septembra 2024 o situácii vo Venezuele (2024/2810(RSP))

Európsky parlament,

- so zreteľom na svoje predchádzajúce uznesenia o Venezuele,
- so zreteľom na Všeobecnú deklaráciu ľudských práv a na ďalšie zmluvy a nástroje Organizácie Spojených národov týkajúce sa ľudských práv,
- so zreteľom na Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach,
- so zreteľom na Viedenský dohovor o diplomatických stykoch z roku 1961, Viedenský dohovor o konzulárnych stykoch z roku 1963 a Caracaský dohovor o diplomatickom azyle z roku 1954,
- so zreteľom na Rímsky štatút Medzinárodného trestného súdu (ďalej len “ICC“),
- so zreteľom na ústavu Venezuely,
- so zreteľom na vyhlásenia nezávislej medzinárodnej vyšetrovacej misie OSN pre Venezuelskú bolívarovskú republiku z 31. júla a 12. augusta 2024,
- so zreteľom na vyhlásenie Úradu vysokého komisára OSN pre ľudské práva z 3. septembra 2024 o „atmosfére strachu“ vo Venezuele,
- so zreteľom na predbežnú správu skupiny expertov OSN o prezidentských voľbách vo Venezuele z 28. júla 2024, ktorá bola uverejnená 9. augusta 2024,
- so zreteľom na vyhlásenie podpredsedu Komisie/vysokého predstaviteľa Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku (ďalej len “PK/VP“) z 29. júla 2024 o prezidentských voľbách vo Venezuele,
- so zreteľom na vyhlásenia vysokého predstaviteľa Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku v mene EÚ zo 4. a 24. augusta 2024 o povolebnom vývoji vo Venezuele,
- so zreteľom na Čiastočnú dohodu o podpore politických práv a volebných záruk pre všetkých, ktorú v októbri 2023 podpísal režim Nicolása Madura a venezuelská opozičná

aliancia Jednotná platforma (Dohoda z Barbadosu),

- so zreteľom na správu oddelenia pre volebnú spoluprácu a pozorovanie pôsobiaceho v rámci sekretariátu Organizácie amerických štátov (ďalej len “OAS”) pre posilňovanie demokracie z 30. júla 2024 o prezidentských voľbách vo Venezuele,
 - so zreteľom na rezolúciu OAS zo 16. augusta 2024 o situácii vo Venezuele,
 - so zreteľom na vyhlásenie o voľbách vo Venezuele, ktoré 30. júla 2024 vydalo Carter Center,
 - so zreteľom na záverečnú správu volebnej pozorovateľskej misie EÚ vo Venezuele z 22. februára 2022 s názvom Regionálne a komunálne voľby 21. novembra 2021 a vyhlásenie predsedu volebnej pozorovateľskej delegácie Európskeho parlamentu z 23. novembra 2021 o regionálnych a miestnych voľbách vo Venezuele v roku 2021,
 - so zreteľom na článok 136 ods. 2 a 4 rokovacieho poriadku,
- A. keďže 28. júla 2024 sa vo Venezuele konali prezidentské voľby, v ktorých sa mal zvoliť prezident na šesťročné funkčné obdobie plynúce od 10. januára 2025; keďže v prípade, že by sa boli dodržali všetky body Dohody z Barbadosu, mohli byť tieto voľby jedinečnou príležitosťou na odklon od skorumpovanej autokracie a návrat k demokracii;
- B. keďže režim Nicolása Madura neustále obťažuje, prenasleduje a cenzuruje aktivistov, novinárov a organizácie občianskej spoločnosti v atmosfére prebiehajúcej sociálno-ekonomickej, politickej a humanitárnej krízy poznačenej hyperinfláciou, rastúcim hladom, chorobami, vysokou mierou korupcie, trestnej činnosti a beztrestnosti, zjavným porušovaním ľudských práv a vysokou mierou úmrtnosti, ktorá viedla k masovej emigrácii viac ako 7,7 milióna Venezuelčanov, ktorí sa snažia uniknúť tyranii; keďže vo verejných službách existujú značné nedostatky a prístup Venezuelčanov k potravinám a liekom sa stále zhoršuje; keďže ide o jednu z najväčších kríz núteného vysídľovania na svete;
- C. keďže už roky je využívanie politicky motivovaného svojvoľného zadržovania súčasťou politiky represíí, ktorú uplatňuje Madurov režim, a rozsiahleho a systematického útoku na obyvateľstvo Venezuely; keďže dochádza k systematickému obmedzovaniu verejných informácií, slobody presvedčenia a prejavu a práva na pokojné zhromažďovanie, zvlášť ak ide o odporcov režimu, odborárov, obhajcov ľudských práv a ľudí z najzraniteľnejších skupín spoločnosti;
- D. keďže 17. októbra 2023 vo Venezuele zástupcovia Madurovho režimu a opozičnej aliancie Jednotná platforma podpísali dve dohody, známe ako Dohody z Barbadosu, ktoré sa okrem iného týkali podpory politických práv, volebných záruk pre všetkých, dodržiavania práva každého politického aktéra slobodne si vybrať svojho kandidáta na prezidentské voľby a prepustenia politických väzňov; keďže tieto dohody sa týkali dôležitých tém, ako je umožnenie účasti medzinárodných pozorovateľov na volebnom procese; keďže podpísanie týchto dohôd malo byť prvým krokom k zabezpečeniu slobodných a spravodlivých volieb vo Venezuele; keďže politickí väzni neboli prepustení, hoci ide o výslovnú podmienku Dohody z Barbadosu;
- E. keďže v roku 2023 bola v primárnych voľbách Jednotnej platformy za kandidátku opozície proti režimu zvolená María Corina Machado so ziskom 92,35 % hlasov; keďže

Madurov režim jej znemožnil kandidovať vo voľbách na základe svojvoľných a politicky motivovaných dôvodov, čo je zjavným porušením Dohody z Barbadosu; keďže Madurov režim v priebehu rokov vylúčil niekoľkých ďalších opozičných politikov, aby zabránil politickým zmenám; keďže María Corina Machado po svojom vylúčení zachovala jednotu demokratickej opozície voči režimu tým, že podporila novú kandidátku Corinu Yorisovú, ktorej následne nebolo umožnené zaregistrovať sa; keďže za demokratickú opozíciu proti režimu napokon kandidoval Edmundo González Urrutia;

- F. keďže pred blížiacimi sa voľbami režim neúnavne prenasledoval, unášal, zatýkal a väznil opozičných aktivistov a členov volebného tímu opozičnej líderky Marie Coriny Machadovej a prezidentského kandidáta Edmunda Gonzáleza, pričom kriminalizoval prácu právnikov, obhajcov ľudských práv a aktérov občianskej spoločnosti; keďže boli hlásené mnohé volebné nezrovnalosti a porušenia vrátane vylúčenia približne 16 politických strán, prekážok registrácie prezidentských kandidátov, krátkych lehôt na registráciu voličov a nedostatku registračných úradov, minimálnych informácií pre verejnosť a bránenia účasti voličov žijúcich v zahraničí; keďže z údajov, ktoré poskytol režim, vyplýva, že na voľby sa podarilo zaregistrovať len 69 211 Venezuelčanom žijúcim v zahraničí, hoci sa odhaduje, že polovica zo 7,7 milióna Venezuelčanov žijúcich v zahraničí je vo veku oprávňujúcim na účasť vo voľbách;
- G. keďže od 20. marca 2024 vyhľadalo šesť blízkych spolupracovníkov hnutia Vente Venezuela útočisko na argentínskom veľvyslanectve v Caracase, kde naďalej čelia rastúcemu tlaku a obťažovaniu zo strany venezuelských bezpečnostných síl;
- H. keďže 28. mája 2024 režimom kontrolovaná Národná volebná rada (ďalej len "CNE") zrušila pozvanie na pozorovanie týchto volieb zaslané EÚ; keďže mnohým medzinárodným delegáciám, ktoré pozvala demokratická opozícia voči režimu Comando Nacional de Campaña Con VZLA, bol odopretý vstup do krajiny alebo boli vyhostené, a to vrátane delegácie poslancov politickej skupiny Európskeho parlamentu a piatich bývalých latinskoamerických prezidentov;
- I. keďže voľby prebehli 28. júla 2024 v prevažne pokojnej atmosfére a venezuelský ľud napokon hlasoval vo veľkom počte, čo svedčí o výnimočnom občianskom a demokratickom postoji navzdory neustálemu úsiliu režimu zmať volebný proces; keďže sa objavili početné správy o obmedzeniach prístupu domácich pozorovateľov a prísediacich z opozičných strán do mnohých volebných miestností; keďže v mnohých volebných miestnostiach bol hlásený aj nátlak na voličov prostredníctvom kontrolných miest zriadených režimom; keďže počas volebnej noci sa objavili závažné nezrovnalosti a zasielanie výsledkov oficiálneho sčítania hlasov z volebných miestností Národnej volebnej rade bolo prerušené, keď bolo k dispozícii približne 30 % volebných záznamov (*actas*);
- J. keďže zopár dôveryhodných a nezávislých pozorovateľských misií, ktorým sa podarilo pozorovať voľby – tímy OSN a Carter Center – uviedlo, že „prezidentské voľby vo Venezuele v roku 2024 nespĺňali medzinárodné normy integrity volieb a nemožno ich považovať za demokratické“, že „nemôžu overiť ani potvrdiť výsledky volieb, ktoré vyhlásila režimom kontrolovaná CNE“, a že „skutočnosť, že volebný orgán nezverejnil výsledky podľa volebných miestností, predstavuje závažné porušenie volebných zásad“; keďže v správe skupiny expertov OSN sa uvádza, že predčasné vyhlásenie víťaza „je v rámci moderných demokratických volieb bezprecedentné“ a že volebnému procesu

chýbala „základná transparentnosť a integrita“; keďže voľby neboli ani slobodné, ani spravodlivé;

- K. keďže po skončení hlasovania režimom kontrolovaná CNE odmietla zverejniť oficiálne záznamy formulárov na sčítavanie hlasov, sfaľšovala výsledky volieb a oznámila falošné víťazstvo Madura, čo predstavuje závažné porušenie volebných zásad; keďže to znamenalo, že medzinárodné spoločenstvo nedokázalo overiť ani potvrdiť výsledky oznámené CNE; keďže postup CNE pri spracovaní výsledkov preto nesplnil základné kritériá transparentnosti a integrity, ktoré sú nevyhnutné na uskutočnenie dôveryhodných volieb;
- L. keďže demokratickej opozícii proti režimu sa podarilo získať 83,5 % oficiálnych formulárov na sčítavanie hlasov a dôveryhodne preukázala, že víťazom volieb bol Edmundo González Urrutia so ziskom 67,08 % odovzdaných hlasov; keďže predbežná správa skupiny expertov OSN o voľbách potvrdzuje pravosť dokumentov uverejnených opozíciou;
- M. keďže EÚ a ďalšie demokratické krajiny a regionálne a medzinárodné organizácie neuznali tieto voľby alebo ich výsledok
- N. keďže po voľbách sa v celej krajine konali pokojné protesty proti podvodnému konaniu Madurovho režimu; keďže tieto protesty boli potlačené za použitia extrémneho násillia a represii, ktoré viedli k viac ako 23 úmrtiam a viac ako 2 400 zatknutiam a násilným zmiznutiam vrátane približne 120 detí;
- O. keďže María Corina Machado sa zo strachu z odvetných opatrení Madurovho režimu musela skrývať a Edmundo González Urrutia bol nútený odísť do exilu potom, ako naňho bol vydaný zatýkací rozkaz a jemu a jeho príbuzným boli adresované závažné vyhrážky smrťou; keďže medzičasom uplynulo funkčné obdobie generálneho prokurátora Tareka Williama Saaba; keďže už 5. augusta 2024 sa vo Venezuele začalo trestné vyšetrovanie Gonzáleza a Machadovej za oznámenie iného víťaza volieb než Madura a za údajné podnecovanie k neposlušnosti a vzbure;
- P. keďže 14. septembra 2024 venezuelský režim oznámil, že zadržal šesť cudzích štátnych príslušníkov vrátane troch občanov EÚ (jedného Čecha a dvoch Španielov) na základe pochybných dôvodov, že sa pokúšali „destabilizovať“ krajinu; keďže predstavitelia režimu sformulovali mimoriadne vážne a zjavne fiktívne obvinenia zo „zasahovania“ Španielska prostredníctvom jeho národnej spravodajskej agentúry;
- Q. keďže v polovici augusta venezuelský režim vyhostil diplomatické misie siedmich krajín Latinskej Ameriky – Argentíny, Čile, Kostariky, Peru, Panamy, Dominikánskej republiky a Uruguaja – ktoré vyjadrili obavy v súvislosti s oznámenými výsledkami;
 - 1. žiada, aby venezuelské volebné orgány zverejnili úplné, transparentné a podrobné výsledky hlasovania vrátane výsledkov za každú volebnú miestnosť; vyzýva venezuelské orgány, aby rešpektovali výsledky volieb a vôľu venezuelského ľudu;
 - 2. uznáva Edmunda Gonzáleza Urrutiua za legitímneho a demokraticky zvoleného prezidenta Venezuely; rovnako uznáva Mariú Corinu Machadovú za líderku demokratických síl vo Venezuele, lebo bola v roku 2023 v primárnych voľbách Jednotnej platformy zvolená so ziskom 92,35 % hlasov;

3. vyzýva EÚ a jej členské štáty, aby vyvinuli maximálne úsilie na zabezpečenie toho, aby sa legitímny a demokraticky zvolený prezident mohol v súlade s venezuelskou ústavou ujať funkcie 10. januára 2025;
4. dôrazne odsudzuje a v plnej miere odmieta volebný podvod zorganizovaný režimom kontrolovanou CNE, ktorá napriek opakovaným výzvam medzinárodného spoločenstva odmietla zverejniť oficiálny výsledok sprístupnením formulárov na sčítavanie hlasov zo všetkých volebných miestností; zdôrazňuje, že venezuelský režim v súvislosti s prezidentskými voľbami nerešpektuje Dohodu z Barbadosu, čo znemožňuje zorganizovanie slobodných a spravodlivých volieb;
5. berie na vedomie, že v správach medzinárodných volebných pozorovateľských misií sa jasne uvádza, že prezidentské voľby, ktoré sa konali 28. júla 2024, nespĺňali medzinárodné normy integrity volieb; opakuje, že režimom kontrolovaná CNE nezverejnila úplné a nezávisle overiteľné volebné záznamy (*actas*) zo všetkých volebných miestností v krajine;
6. zdôrazňuje najmä, že predbežná správa skupiny expertov OSN, ktorú CNE kontrolovaná venezuelským režimom pozvala, aby v rámci Dohody z Barbadosu posúdila celkový priebeh volieb, zdôraznila, že oznámené výsledky neboli podložené; pripomína, že skupina expertov OSN preskúmala vzorku volebných záznamov (*actas*) uverejnených opozíciou a potvrdila, že obsahujú všetky bezpečnostné prvky originálov zápisníc o výsledku volieb, čo dokazuje ich spoľahlivosť;
7. opakuje, že rešpektovanie vôle venezuelského ľudu vyjadrenej vo voľbách zostáva pre Venezuelu jediným spôsobom, ako obnoviť demokraciu, umožniť pokojnú a skutočnú transformáciu a vyriešiť súčasnú humanitárnu a sociálno-ekonomickú krízu;
8. zdôrazňuje a víta úlohu, ktorú zohrávajú vlády Brazílie, Kolumbie a Mexika; podporuje všetko úsilie medzinárodného spoločenstva o nájdenie mierového, inkluzívneho a demokratického riešenia pretrvávajúcej venezuelskej krízy; podporuje úsilie susedných krajín Venezuely o zvládnutie veľkého počtu utečencov utekajúcich z Venezuely;
9. čo najdôraznejšie odsudzuje vraždy, šikanu, porušovanie práv a zatýkanie demokratických odporcov režimu, venezuelského ľudu a občianskej spoločnosti; žiada ukončenie systematického porušovania ľudských práv; požaduje okamžité a bezpodmienečné prepustenie všetkých politických väzňov a svojvoľne zadržovaných osôb a poskytnutie odškodnenia týmto osobám a ich rodinám a zároveň obnovenie ich plných občianskych a politických práv; žiada Madurovu vládu, aby zastavila svoju politiku represii a útokov na občiansku spoločnosť a opozíciu;
10. plne podporuje vyšetrowanie ICC a nezávislej vyšetrovacej misie OSN v súvislosti s rozsiahlymi zločinmi a represiami venezuelského režimu a žiada EÚ, aby podporila vyšetrowania údajných zločinov proti ľudskosti, o ktorých sa v súčasnosti rozhoduje podľa Rímskeho štatútu, aby tak bola voči príslušným osobám vyvedená zodpovednosť;
11. vyzýva Radu OSN pre ľudské práva, aby na svojom 57. zasadnutí (9. septembra až 9. októbra 2024) prijala rezolúciu o obnovení nezávislej medzinárodnej vyšetrovacej misie OSN pre Venezuelu a prítomnosti Úradu vysokého komisára OSN pre ľudské práva (ďalej len "OHCHR") vo Venezuele; požaduje okamžitý návrat OHCHR do Venezuely a naliehavo vyzýva Venezuelu, aby zabezpečila vytvorenie potrebných podmienok nato,

aby OHCHR mohol v plnej miere vykonávať svoj mandát;

12. vyzýva ICC, aby do svojich vyšetrovaní údajných zločinov proti ľudskosti spáchaných Madurovým režimom zahrnul pokračujúce porušovanie ľudských práv a svojvoľné zadržávanie a aby vyvodil zodpovednosť voči zodpovedným osobám;
13. dôrazne odsudzuje skutočnosť, že venezuelská vláda vydala na Edmunda Gonzáleza zatykač; zdôrazňuje rozhodnutie španielskej vlády prijať pána Gonzáleza v Španielsku s cieľom udeliť mu politický azyl na jeho žiadosť, čo umožní jeho ochranu, ako aj zachovanie reálnej perspektívy riešenia patovej politickej situácie;
14. pripomína, že v máji 2024 EÚ zrušila sankcie voči členom CNE ako gesto dobrej vôle; zdôrazňuje, že toto opatrenie nemalo žiadny pozitívny účinok; vyzýva PK/VP a Radu, aby tieto sankcie voči členom CNE obnovili; ďalej žiada o predĺženie sankcií voči režimu a ich rozšírenie s cieľom uplatňovať ciele sankcie prostredníctvom globálneho sankčného režimu EÚ v oblasti ľudských práv proti Nicolásovi Madurovi a okruhu jeho najbližších spolupracovníkov vrátane Jorgeho Rodrígueza, ich rodín a všetkých osôb zodpovedných za porušovanie ľudských práv v krajine;
15. vyjadruje poľutovanie nad tým, že neboli vykonané žiadne z kľúčových odporúčaní zo záverečnej správy volebnej pozorovateľskej misie EÚ o voľbách v roku 2021; odsudzuje rozhodnutie CNE zrušiť pozvanie pre EÚ na vyslanie volebnej pozorovateľskej misie; ďalej odsudzuje rozhodnutie režimu brániť vstupu alebo vyhostiť medzinárodných pozorovateľov, ktorých na deň volieb pozvala demokratická opozícia Comando Nacional de Campaña Con VZLA;
16. naliehavo vyzýva regionálnych aktérov a medzinárodné spoločenstvo, aby vyvinuli maximálny tlak na Madurov režim a okruh jeho najbližších spolupracovníkov, aby tak akceptovali demokratickú vôľu venezuelského ľudu a uznali Edmunda Gonzáleza Urrutia za legitímneho a demokraticky zvoleného prezidenta Venezuely; je presvedčený, že ak 10. januára 2025 nedôjde k pokojnému prechodu moci a obnoveniu demokracie, bude nasledovať ďalší migračný exodus do ostatných krajín tohto regiónu, podobný tomu, ktorý v posledných rokoch primäl takmer 8 miliónov Venezuelčanov k úteku z krajiny;
17. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila toto uznesenie Rade, Komisii, podpredsedovi Komisie/vysokému predstaviteľovi Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku, účastníkom samitu EÚ a Spoločenstva štátov Latinskej Ameriky a Karibiku, Euro-latinskoamerickému parlamentnému zhromaždeniu, Organizácii amerických štátov, generálnemu tajomníkovi Organizácie Spojených národov a orgánom venezuelského režimu.